

DE ONTWIKKELING VAN DE ESOTERIE

16 februari 1973

Goedenavond, vrienden.

Aan het begin van een avond als deze dient volgens afspraak verklaard te worden dat wij niet alwetend of onfeilbaar zijn, zodat het wenselijk is dat u ook uw eigen grijze massa aan het werk houdt. Ons onderwerp dient van meer geestelijke aard te zijn. Ik zou u daarom vandaag het een en ander willen vertellen over:

DE ONTWIKKELING VAN DE ESOTERIE

Het zal u duidelijk zijn dat de esoterie en de vele systemen die daartoe in deze dagen behoren, niet eeuwig bestaan hebben. Langzaam maar zeker zijn er bij de mens begrippen ontstaan omtrent goden en geesten. Daarbij kwam het op een bepaald ogenblik ook tot een ander begrip voor het ego. Dat alles ligt voor u in een heel ver verleden. Het begin kunnen wij vinden in de vroege atlantische periode. Maar om het onderwerp eenvoudig te houden en ons niet bezig te houden met fabuleuze continenten, die wel bestaan hebben, maar waarvan niemand meer iets afweet, kunnen wij beter stellen: In de tijd dat voor het eerst de kleine gemeenschappen zich gingen groeperen tot weerbare eenheden die een eigen gebied een eigen territorium verdedigden, ontstond een grote verering voor helden. Dezen, zo nam men aan, leefden voort na de dood en konden als voorouders middels sjamanen, een soort tovenaars, raad geven aan de stam.

Daarmee werd de vraag geboren: Wat is het ego, wat bepaalt dit voortbestaan? Er zijn dan ook mensen geweest die daarover na zijn gaan denken. Deze mensen hebben zich afgevraagd: Wat ben ik, wat draag ik in mijzelf? Zij kwamen tot hun grote verbazing tot de ontdekking dat er in dat Ik meer bestond dan slechts een reeks beelden die de wereld rond hen tekenden. Er waren vreemde gedachten die men in het begin dan maar weer toeschreef aan voorouders. Op een gegeven ogenblik komt men zelfs zover dat men beweert dat in elke mens diens gehele geslacht, van de verste voorvader af, spreekt. Dat is een theorie die al snel verworpen wordt, vooral door de sjamanen en degenen die zich reeds toen met de geestelijke wetenschappen bezighielden - indien men in die tijd tenminste reeds hierover als wetenschap mag spreken. Zij zeggen: Er is zoveel in mij, dat niet voort kan komen uit mijn voorouders of uit mijzelf, er zijn zoveel impulsen ook, die toch niet zonder meer voort kunnen komen uit een ingrijpen van natuurgeesten.

De verklaring, die dan naar buitentoe ontstaat, is die van een godenwereld. Er ontstaan kleine pantheons, meestal oorspronkelijk beperkt tot een enkele stam, waarbij de goden van de sterkste stammen echter al snel meer vereerders trekken. Deze goden zijn afgeleid van de natuur, de omgeving. Overleveringen van de vroegere fasen van de stam spelen eveneens een rol. Neem bv. Dagon: Deze is een visgod, komt uit de zee en doet wat denken aan een van de tritonen. Er zijn ook godinnen die enigszins doen denken aan nereïden. Wanneer u echter historisch te maken krijgt met dergelijke goden, zo blijken zij ook vereerd te worden in landen die betrekkelijk ver van de zeeën en oceanen verwijderd liggen. Deze beelden worden wel als god vereerd door de mensen, die niet verder denken, maar de vroege esoterici - die ik naar ik meen in deze periode reeds terecht zo mag noemen - gaan zich afvragen waar de relatie ligt tussen het Ik en de goden.

Elke god blijkt dan vele aangezichten te hebben. De eerste ontmoeting van de mens met het begrip godheid is voornamelijk gekenmerkt door de erkenning van de diversiteit van de godheden. Wij vinden hiervan een weerspiegeling in meerdere oude overleveringen. Men spreekt bv. over Ishtar als de liefelijke, maar ook als de verschrikkelijke.

Wij vinden iets dergelijks bij Kali en zelfs Isis is niet slechts de liefdevolle moeder, maar ook de strijdbare. Andere voorbeelden omtrent minder bekende goden zou ik u verder nog in overdaad kunnen geven. De tweedeligheid of meervoudigheid van de goden in hun uiting is op de duur in vele pantheons zelfs vanzelfsprekend geworden. Maar de esotericus, die ziet dat in een kracht meerdere facetten zijn en ontdekt dat je je op die facetten kunt afstemmen, zodat je een bepaald facet van de kracht die je een godennaam geeft, kunt evoceren, gaat zich afvragen: Hoe is het mogelijk, dat ik dit kan doen? Daarmee ontstaat een zelfonderzoek, dat naar ik meen een voorlopig wel zeer in groepen besloten verloop kent.

Het zal u misschien bekend zijn dat reeds ongeveer 8000 jaren geleden scholen voor esoterie en magie bestonden. Er zijn daarbij groepen die meer tantrische filosofieën en praktijken nastreven, er zijn ook zeer veel groepen die zich voornamelijk bezighouden met het ontdekken van het eigen Ik en het gebruiken van de gaven die zij in zichzelf vinden, ontwikkelen. Het zijn deze laatste groepen die zich al snel gaan afzonderen van de godsdiensten. De tantrische studies blijven veelal binnen de erkende godenleren vallen. Zij zijn deel van de tempels. Maar in kloosters en kleine daarop gelijkende gemeenschappen vinden wij mensen die zich eerder bezighouden met een verzinken in zichzelf. Zij hebben dan vaak een soort uitlaat. Zo kennen vele van deze groepen een soort orakels, die werken voor de wereld buiten de groep en voor deze gelijktijdig een inkomen betekenen. Zij hebben daarbij ook de mogelijkheid om, zij het vaak met veel uiterlijk vertoon en onder het mom van een werken der goden, iets van de kracht en kennis die zij in zichzelf dragen, tot uiting te brengen.

Voor deze mensen is esoterie zeker nog niet zonder meer en alleen het betreden van een innerlijke wereld. Voor hen is het eerder een verbonden zijn met andere werelden dan die, waarin zij zich voorstellen te leven. Ver van de waarheid is dit niet verwijderd. U leeft immers vaak in meerdere werelden tegelijk, ook al beseft u dit niet altijd. U leeft vaak in een soort zomerland-sfeer, een vormkennende wereld, een leventje dat evenzeer continuïteit kent als uw leven op aarde. Wat in sommige droombeelden dan ook wel eens naar voren komt. Ik neem aan dat die aspecten bij deze eerste esoterici mede een grote rol hebben gespeeld.

Wanneer zij echter zover zijn gekomen dat zij innerlijke krachten gaan gebruiken, zien wij opeens een uitbarsting van vele vormen van telepathie, die soms grote afstanden regelmatig overbrugt. In Egypte is zelfs een periode waarin telepathie als communicatiemiddel tussen grote tempels wordt gebruikt. Wat de tempelgemeenschappen dan weer te danken hebben aan het werk van woestijnkloosters die deze gave bewust in zich hebben gevonden en geleerd hebben hoe dezen te ontwikkelen. De groeperingen worden hierdoor ook attractiever voor de mensen. Het zijn niet alleen meer toevluchtsoorden voor de filosoof, de denker. Het is wel degelijk een soort leven waardoor men als mens een zekere status kan winnen. Wanneer je tot de groep behoort, wordt aangenomen, dat je ook bepaalde gaven hebt, zodat je respect afdwingt en soms zelfs gevreesd wordt. Wat in die dagen voor velen erg belangrijk is. Deze groepen krijgen, juist door een toevloed van statuszoekers, een grotere spreiding. Zij stichten meerdere kloosters en er zijn scholen die zelfs zo nu en dan meerdere honderden personen omvatten - wat voor die tijd zeer groot is.

Aan de andere kant zien wij hierdoor een soort vervaging ontstaan: Er komt een soort binnenste cirkel, een groep mensen die zich nog voornamelijk met filosofie, eigen innerlijk en de confrontatie mens - godenwereld bezighouden. De anderen worden dan meer en meer tot uitdragers van bepaalde in wezen menselijke begaafdheden. Deze groepen komen zelfs tot rituelen. De z.g. witte priesterorde is er een van. Er zijn mensen als Balaam, Melchizedek, die tot deze groep behoren. Deze mensen offeren wel de krachten der natuur aan de godheid, maar niet, zoals de anderen plegen te doen, als een soort koopsom, maar om voor zich in het offer de verbondenheid duidelijk te maken tussen hun wereld en de onkenbare kracht waaruit alles bestaat. De onbekende god leeft eigenlijk reeds erg lang voor er een filosoof komt, die deze woorden durft gebruiken. En de communicatie met de kosmos, de innerlijke wereld en de uiterlijke wereld is dan ook zeer mooi op gang, wanneer wij komen aan de periode van rond 4000 v. Chr.

Opvallend is dat deze scholen dan ook volgelingen en vestigingen hebben bv. bij ruitervolkeren als de voorvaders van Djengis Khan. Ook daar vinden wij deze denkers, die zelfs als een soort zeer aanvaardbare helpers worden gezien door de tantrische magiërs, die bij deze stammen vaak de boventoon voeren.

Steeds meer mensen gaan in deze periode begrijpen: Er leeft iets in mij, een Licht, een geest bijvoorbeeld. Dit Licht wordt vaak gezien als een directe openbaring van de godheid. Toch komen denkers steeds meer tot de conclusie: Dit Licht is een deel van mijzelf, dit ben ik. Op het ogenblik dat mensen de eerste identificatie vinden tussen zichzelf en het onbekende, zeggende: Ik ben als Licht deel van het onbekende - deel van de zon, zegt men ook wel - is er voor hen een reden geboren om de wereld op een andere wijze te gaan benaderen. Het bestaan is voor hen niet meer allereerst het beleven van fenomenen, maar wordt eerder een pogen wetmatigheden en samenhangen te doorgronden. Iets wat wij bv. zeer sterk terug kunnen vinden in de Pythagoreïsche school. De Pythagoreïsch zijn heus niet alleen mathematici. Zij zijn mensen die eerst leren luisteren. Zij moeten leren waarnemen, luisteren, doen. Dan moeten zij leren spreken en muziek te gebruiken, de magie van de klank te beheersen, de frequenties voort te brengen, die - zoals dit heet - resoneren in de kosmos. Van daaruit gaan zij dan verder naar een systeem waardoor het hen mogelijk wordt de innerlijke wereld te omschrijven en gelijktijdig de fenomenen, die uiterlijk daardoor veroorzaakt worden, te begrijpen. Er is een streven naar beheersing naar buiten toe, gepaard gaande met een steeds diepergaand zelfonderzoek naar binnen toe.

Zoals u bemerkt, zijn wij met sprongen door de tijd gegaan. Ik zou misschien meer over een verder verleden kunnen zeggen, maar ik heb de Pythagoreïsch nu eenmaal genoemd. Er was in de grote bibliotheek van Alexandrië in die dagen zeer veel te vinden, wat ook handelde over de kennis van de innerlijke mens. Het is een kennis die zowel door heidense als andere priesters in die dagen echter ook gevreesd en gehaat wordt. Het is de kennis van een mens die in zichzelf vrij is en in zijn ontmoetingen met de godheid geen behoefte kent aan agenturen, die goddelijke genade verkopen, terwijl aanhangers van deze leringen ook al niet geïnteresseerd zijn in goddelijke wetten als verkondigd door priesters, daar zij in zichzelf de wetmatigheid van het Licht kennen en vanuit dit Licht leven en denken. De invloed hiervan op de Griekse denkers en filosofen is o.m. zeer groot. Want velen van u denken, wanneer zij spreken over mensen als Democritus etc. aan mensen die in een bepaald systeem werkten. Voor hen zijn deze mensen vooral redenaars en wetgevers, scheppers, kortom van de Griekse wereld. Naar buiten toe is dit waar, maar gelijktijdig zijn vele van de bekende namen van de oudheid, die zich niet met oorlog bezighielden, ook de namen van één groepje, dat zich bezighield met het proberen een innerlijke wereld te erkennen, in zich waarheid te vinden, en een bevestiging hiervan te geven of te vinden naar buiten toe.

De mens zoekt in deze periode rond Christus' geboorte vooral datgene, wat hij innerlijk herkent, in de wereld buiten zich terug te vinden. Daarbij is vaak, vanuit modern standpunt als een terugval ervaren gedrag, waarbij zelfs totem en taboe soms weer op schijnen te leven, wel te verklaren. Want deze mensen willen uiteindelijk buiten zichzelf alles waarmaken, wat erin henzelf leeft, maar hebben nog geen mogelijkheid gevonden innerlijke krachten voldoende duidelijk en voor de buitenwereld aanvaardbaar te definiëren. Veel verhalen en gelijkenissen van die tijd zijn in feite mede een afspiegeling van de innerlijke wereld van de mens, een poging die in de wereld buiten het ik terug te vinden is. Wanneer u bv. denkt aan Apuleius en verschillende van zijn geschriften, waarvan de Gouden Ezel voor u een van de meer bekende is geworden, zo zien wij hier een zoeken in een magische wereld, een wereld, waarin de eigenschappen van de mens uiteindelijk bepalend zijn voor alle relaties en zelfs voor zijn uiterlijk en mogelijkheid. Het gaat hier in wezen niet om tovenarij, maar om de erkenning van de mens uit die dagen, dat het innerlijk moet bepalen, wat men uiterlijk in de wereld is en bereikt.

Dan komen de grotere systemen meer op de voorgrond. Wat het Westen betreft is er sprake van een opdringen van oosterse filosofieën, die hun invloed uitstrekken tot in Italië. Oude goden krijgen een nieuwe gestalte, daar zij in vele gevallen de verhullers worden van innerlijke geheimen.

Wij zien scholen, waarbij inwijding, de overwinning van de mens op de wereld en zichzelf de hoofdrol gaat spelen. Nu zijn er zeer oude inwijdingsscholen, die zeer lang geleden reeds bestonden, maar hun invloed toch nog in de tijd rond Christus' geboorte doen gelden. Ik denk hierbij o.m. aan een oude Isis inwijding, die reeds 5000 jaren voor uw jaartelling werkzaam was en zelfs tot de derde eeuw n. Chr. het denken van velen ook in Zuid-Europa beïnvloedt. Voor u moet het wel interessant zijn te beseffen hoe er bij de Grieken vele vormen van inwijding hebben bestaan. Waaraan ik meteen toe wil voegen, dat vele mensen, die als ingewijde gelden, geen werkelijke inwijding hebben ondergaan. Misschien zou ik beter kunnen zeggen dat zij wel werden ingewijd, maar daarvan niet werkelijk wijzer werden. Wat dit betreft: een verschijnsel dat wij ook in uw dagen nog aantreffen, namelijk, bepaalde mensen zijn officieel ingewijd in allerlei esoterische geheimen, maar gedragen zich nog dommer dan niet ingewijden.

Bij alle inwijdingen gaat het echter om de confrontatie van de mens met de kosmos, en de kosmos wordt in die dagen uitgedrukt in de elementen. De overwinning van de vier elementen, die deel uitmaakt van zo menige inwijdingsprocedure is niet slechts de overwinning van de vrees, de vrees voor duister, vuur, leegte - lucht - water, de erkenning van de betrouwbaarheid en vruchtbaarheid van de aarde. Al deze zaken zijn symbolen. Want al deze dingen worden verenigd door een kracht die de mens ook in zich draagt. Daarom vinden wij als een vijfde element de wereldether in vele oude beschouwingen terug. Het gaat daarbij om een kracht die boven alle andere krachten staat, die alle andere krachten a.h.w. verenigt. Deze wereldether is de mens. Wat er overigens niet bij gezegd werd. Volgens de oude leringen overwint de mens de elementen niet, maar absorbeert hij dezen, hij maakt zichzelf zo tot wereld en beheerst dan de wereld, omdat hij zijn relatie met de wereldbeheersende, het geheel van het zijn, ook in zich kan herkennen. Hij hoeft dan geen voedsel aan te nemen dat hem wordt geboden, daar hij in zich de rijkdom draagt, waarmee hij zich voeden kan, de innerlijke kracht. Dit wordt in vele inwijdingsprocedures symbolisch uitgebeeld. De betekenis van de betreffende fase in de inwijdingsprocedure wordt echter ook door hen, die daarvan weten, in uw tijd meestal misverstaan.

Andere inwijdingen gaan weer uit van de noodzaak jezelf uit te leven. Maar ook dit je uitleven omvat niet de bandeloosheid, die men later daarin wel veronderstelt. Het is eerder een uiting geven met alle middelen waarover je beschikt, aan je verbondenheid met de materie en de dimensie die deze materie tot stand brengt. In de dionysische mysteriën treden dergelijke gedragingen vaak op. Daarnaast kennen wij de Orfische mysteriën, waarbij de relatie mens en voortbestaan een grote rol speelt. Hier gaat het om de verbondenheid van de mens, stoffelijk, en na de dood, met kosmische werelden, hemelrijken en dodenrijken. Daarnaast valt de nadruk steeds weer op een essentie van het leven, die niet vernietigd kan worden. Eleusis beelt men eerder zijn waarde uit en geldt: het is het Licht in mij, dat belangrijk is. De term Daimon door denkers van deze richting vaak gebruikt, duidt dan ook op de ziel als innerlijk Licht en heeft niets te maken met een demon - zoals sommige Nederlanders dit wel eens menen te moeten vertalen. Trouwens Nederlanders zijn wat vertalingen betreft soms wel bijzonder origineel: Ik heb zelfs: 'alea jacta est' zelfs eens horen vertalen als: 'laten wij de gok maar wagen' - wat de essentie wel weergeeft, maar de feitelijke gedachte aan noodlot en godsbeslissing buiten beschouwing laat.

In de tijd betreden wij nu een wereld, waarin het christendom begint te domineren. Het christendom heeft bepaalde voordelen: De onbekende God is nu ineens een benaderbare God geworden, de Vader. Verder is er de middelaar: Jezus. Dit betekent de vereenvoudiging voor vele filosofen van hun benaderingsmethoden. Het Licht hoeft nu niet meer in vele facetten met namen gesplitst te worden. Het zijn nu eigenschappen geworden van één en dezelfde kracht. Er ontstaat een samenvoeging van het innerlijke beeld en deze maakt het eenvoudiger te begrijpen wat zich in de geest van de mens zowel als in de materie af kan spelen. Denkers in ongeveer de 4e eeuw n. Chr. houden zich al bezig met het geheim van de materie en er zijn er enkelen onder die zelfs al gaan denken in termen van moleculen en atomen, ook al gebruiken zij die termen nog niet in de moderne zin. Wel kent men het woord atoom als aanduiding van grondbestanddeel of essentie, dit dankzij bepaalde Griekse denkers.

Deze mensen proberen nu het christelijke denken te verenigen met hun innerlijke wereld. Hieruit ontstaat een vertekening van de christelijke gedachte die in zich veel minder georganiseerd was dan in uw dagen. Nu heb je de kans om een godsdienst te hebben, zonder werkelijk te geloven, terwijl je eveneens kunt geloven, zonder daarbij een bepaalde godsdienst aan te hangen. In die dagen was het nog niet zo eenvoudig. Godsdienst en geloof betekenden beiden benadering van God en waren voor de meeste mensen daarom identiek.

Deze vroeg-christelijke denkers zoeken vooral naar een relatie met de sferen die het dichtst bij hun wereld liggen. Langzaam maar zeker krijgt datgene, wat men nu wel Zomerland noemt, voor hen gestalte. Wat men nu een astraal dubbel noemt, is gewoon voor hen de eigen persoonlijkheid, die ook op andere dan een zuiver stoffelijke wijze bestaat en volgens sommigen juist hierdoor verbonden is met de wereldether en door de innerlijke solfer kan worden versterkt. De denkers gaan verder en ontwikkelen een nieuwe vorm van christendom die als ketterij bloedig zal worden bestreden. Maar ondertussen is er reeds iets anders aan de gang. Wij zijn nu in de tijd gekomen dat de hofmeiers door Karel de Grote worden opgevolgd en diens zonen het rijk weer ten onder laten gaan. In deze periode ontwikkelt zich de Islam. Vergeet daarbij niet dat ook de Islam een einde maakt aan een veelgodendom, terwijl zij gelijktijdig - evenals in het christendom voor denkers en filosofen, die zich met het christendom niet een konden voelen - de eenheid van God duidelijk doet worden. Terwijl langzaam maar zeker engelen tot representanten worden van goddelijke eigenschappen bij de christelijke denkers, worden de verschillende hemelen de representanten van innerlijk bereikte toestanden voor Islamitische denkers.

Ook hier ontstaan groepen die een bepaalde godsdienst belijden, de praktijken daarvan volgen, maar gelijktijdig een innerlijke benadering kennen tot God. Wat dan weer vreemde gevolgen heeft. Want hun benadering van de hemelwerelden en hun uitingen daaromtrent slaat weer aan bij de onder hen levende mystiek gerichte joden. In de Arabische rijken leven zij betrekkelijk vrij en onder de kalifaten zijn zij zelfs geëerd. Overigens is de wereld van de Islam in deze dagen een wonderlijke wereld. In de periode der kalifaten komt het voor, dat de regerende kaste voor een deel uit christenen bestaat, terwijl de onderdanen islamieten zijn, terwijl de grote denkers en wetenschapsmensen van het rijk voornamelijk joden zijn. Hierdoor ontstaat een versmelting, ook van esoterische en mystieke erkenningen, die wij later terug zullen vinden in het systeemdenken van de kabbala. De kabbala is een indeling van alle kosmische elementen en geeft schijnbaar ook een systeem om alle hemelen te omschrijven en alle machten die daarin regeren. Gelijktijdig wordt zij - en wordt ook als zodanig door de wetenden gebruikt - een omschrijving van de krachten, die in de mens regeren.

Er is dus niet alleen sprake van de uiterlijke wereld en het bezeten zijn of geregeerd worden door uit God stammende figuren, maar er is ook een erkenning van de veelvuldigheid van verschijning en verschijnselen, die de mens in zichzelf t.a.v. zichzelf kent. En daarmee wordt de zaak eerst recht interessant. Langzaam maar zeker komt de mens dus vrij uit het slavendom, de zeer sterke gebondenheden, die wij bij de massa nog kennen in de vroege middeleeuwen. Nog domineren de burgers het leven niet, maar de eerste steden met eigen rechten ontstaan ook meer in het Noorden. De kloosters worden werkelijke centra voor de gemeenschap en dragen niet alleen kennis en vroomheid uit, maar daarnaast ook vele occulte erkenningen. Zo ontwikkelt zich, eigenlijk half christelijk en half judeïsch, het innerlijk denken van het Westen dat - rond de 16e eeuw - het aanzien zal geven aan wat men nu de vrijmetselarij noemt.

De alchemisten, tot nu toe een eigen ontwikkeling, nemen na 1100 n. Chr. eveneens in toenemende mate waarden over van de kabbalisten. Toch spelen in hun denken zekere Oosterse invloeden voorlopig nog een grotere rol. Onder het mom van het chemisch symbool verbergt zich ook bij hen een reeks van de zielenprocessen van de mens. Wij vinden bv. rond 630 n. Chr. - wat een geschatte datering is van het betreffende handschrift - een alinea, waarin iemand spreekt over "de smeltkroes van het Ik" waarin de kracht van het Ik, die veredelende werking heeft op de essentie van het Ik, wat dan in veredelde vorm één wordt met het Licht of het gouden leven.

Later worden andere woorden uit dit geschrift misverstaan en veel van hetgeen gezegd wordt over de magische eigenschappen van het vloeibare goud berust op een misverstand, een te materiële interpretatie van gegevens, die uit dit geschrift genomen zijn.

Wanneer de tijd voortschrijdt, blijken er steeds meer mensen getrokken te worden door een denkwijze die niet zuiver religieus is, een opvatting waarbij de mens niet alleen maar de onderdanige dienaar van God en Diens wil is, maar zonder haar te begrijpen of te beseffen, moet aanvaarden. Steeds meer mensen trachten tot een wisselwerking tussen Ik en God te komen. Hier en daar resulteert dit streven in zwarte magie, dat is waar. Elders herleeft de witte magie. Praktische alchemie, astrologie en wichelarij leven op. Dit zijn uiterlijke verschijnselen, waarin zelfbedrog en drang zich te laten gelden zeker een rol spelen. Maar gelijktijdig leeft de behoefte aan innerlijke erkenningen weer op. De mens, geconfronteerd met zichzelf, maar nu weer als één wezen, dat innerlijk vrij kan staan van geboden en beperkingen, beleeft God en vindt uit God in zich het eigen symbool. Dit proces loopt enige tijd voort, waarbij de meest ernstige ontwikkelingsperiode ligt tussen rond 1600 en ongeveer 1800 of iets vroeger.

Daarna krijgen wij voornamelijk te maken met een grote reeks nevenverschijnselen. Er zijn nu loges die in zich een grote betekenis kunnen hebben en waarin mensen inderdaad tot een soort inwijding, althans een bewustwording van zichzelf komen, maar die gelijktijdig er uiterlijke rituelen op na gaan houden die vaak vreemd aandoen. In vele loges heerst een soort ritueel libertinisme, dat gelijktijdig de attractie vormt voor vele dwazen en rijken, die dan meteen de kosten moeten betalen voor de enkelen die zo werkelijk iets bereiken. In uw tijd ligt het wat anders: in uw dagen zijn het de vele armen die betalen moeten voor de enkelen, die rijker worden.

Toch kan gezegd worden, dat met dit alles de esoterie aan het veranderen is. Van een combinatie van innerlijke erkenning plus magische beheersing, is zij gemuteerd in de richting van een systeemdenken plus innerlijke erkenningen, die daarop geënt worden. Zij wordt nu echter ook steeds meer tot een werkelijke Ik-beleving, waaruit dus een eigen gedrag voortkomt, dat aan redelijke systemen kan worden aangepast, maar ook zelf redelijke systemen voort kan brengen. Het is opvallend dat de meeste nu nog belangrijke geestelijke leringen sedert 1700 zijn ontstaan. Buiten de grootste godsdiensten zijn deze de esoterisch belangrijkste. Indien men stelt dat er vele Oosterse denkwijzen worden gehanteerd die veel ouder zijn, zo moet u even nadenken. Want in het verleden blijkt een dergelijke leer toch wel iets anders te zijn geweest, iets anders betekend te hebben dan men daarin nu ziet en zoekt. U wordt daarom steeds weer geconfronteerd met hedendaagse interpretaties, waarbij de oude leerboeken, zoals bv. de upanishaden wel worden aangehouden, maar de betekenis, die men aan het geheel geeft, de uitleg die men eraan verbindt, toch wel heel erg is veranderd.

Zo groeit men naar het moderne denken toe. Maar nog altijd is er sprake van de discipline, de besloten groep, de loge, waar je alleen na proeven en dankzij ballotage, binnen mag komen. Deze op zich goede gebruiken verwateren, vooral wat de proef betreft natuurlijk ook. Op de duur wordt het voor velen gewoon een kwestie van bon-ton om tot een loge te behoren, zodat velen tot loges behoren, waarbij de rangen belangrijker schijnen te zijn dan hetgeen binnen de loge aan geestelijk werk kan worden gedaan. Ik denk in dit verband bv. aan bepaalde Amerikaanse loges. Zeker, ook deze groepen hebben een sociale functie en vaak zelfs een goede invloed. Maar dat neemt niet weg dat de esoterie in deze systemen toch niet geheel tot zijn recht schijnt te komen: er zijn begrenzingen, er ontstaan gezagsverhoudingen die de mensen erg dierbaar zijn, uiterlijke kentekenen van bereikingen die in wezen nooit door mensen reëel getoetst kunnen worden.

En daarmee komen wij terecht in uw dagen. Een tijd, waarin een wonderlijk probleem opdoemt. Aan de ene kant is de uiterlijke wereld dermate bekend en dermate gemakkelijk in vele opzichten te beheersen, dat de mens zich met deze zuiver materiële wereld maar al te snel zal identificeren. Het winstpatroon, het verbruikspatroon, zoals dit op het ogenblik bestaat, komt grotendeels voort uit deze verandering in de wereld, waarin arbeid niet meer een kwestie van zelfuitdrukking en vervulling is, maar arbeid in feite alleen nog maar een kwestie van productieaantallen is.

Men leeft in een wereld, waarin bezit niet langer het aanvaarden van een verantwoordelijkheid betekent voor velen, maar in feite neerkomt op het bezitten van rechten op en voorrechten boven anderen.

Dit alles komt in uw maatschappijvorm veel sterker op de voorgrond dan in het verleden. In het verleden waren er veel bezittende ridders en onder hen waren ook wel enkele roofridders, maar in verhouding waren dit er toch niet zoveel. Tegenwoordig is de mentaliteit van de roofridder vaak de mentaliteit van de bezitter, terwijl de mensen die op deze wijze bezit als een recht tot het beheersen en uitbuiten van anderen beschouwen, onder de grote bezitters een feitelijke meerderheid vormen. Ik hoop dat deze verklaring mij niet kwalijk genomen zal worden. En voor de rijken die nu aanwezig zijn: U bent natuurlijk van uw verantwoordelijkheid voor anderen bewust en behoort niet tot de roofridders, tenzij u zelf innerlijk de waarheid van mijn verklaring als voor u toepasselijk beschouwt.

In deze wereld zoekt de mens natuurlijk weer innerlijk de zin en de betekenis van het bestaan te vinden. Maar deze zin en betekenis van het bestaan tracht hij maar al te vaak nu te vinden in de verschijnselen en wetmatigheden buiten het Ik. Zoals er mensen zijn die menen dat je alle regel en gezag dient af te breken. Maar ook dezen richten zich voornamelijk op de zaken buiten hen. Zij willen het gezag in de wereld buiten hen vernietigen, maar niet zichzelf innerlijk van gezag bevrijden en daarvoor in de plaats een innerlijke relatie met de kosmos stellen. Maar naarmate de zinloosheid van het leven en alles wat daarin gebeurt, voor meer mensen manifest wordt, zullen er ook meer mensen zijn die gaan zoeken naar meer innerlijke mogelijkheid, kracht en beleving.

Nu blijkt - en dit is werkelijk in uw tijd het geval - iets wonderlijks te gebeuren: Er lopen heel wat mensen rond die geen werkelijke ingewijden zijn, maar die in zich een zekere gave ontdekt hebben en anderen duidelijk maken dat ook zij over die gaven beschikken. Gaven, die gemeenlijk tot het gebied van het paranormale worden gerekend, althans niet gewoon schijnen te zijn. De mensen, die dan ontdekken dat ook zij gaven hebben, gaan zich afvragen: Wat is dit in mij? Het proces van eens, waarbij de beschouwing van de goden voerde tot erkenning van gaven, schijnt bijna gereverseerd te zijn. Het is veelal de erkenning van gaven of de behoefte daaraan, waardoor de mens komt tot een confrontatie met zijn eigen innerlijk. Maar die confrontatie met het Ik is ook een confrontatie met een alles overheersende kosmische wetmatigheid, die zich niet door de wereld, maar door het ego uitdrukt.

Daarmee zijn wij dan gekomen aan de harmonische ontwikkeling van de mens, die ook in deze dagen weer mogelijk wordt. De esoterische groepen van eens hebben nog maar weinig redenen van bestaan in deze dagen. Zij zijn te veel formules geworden, ook al bevatten zij vaak aangenaam leermateriaal en kunnen zij iemand in de theorie invoeren. Maar werkelijke innerlijke erkenning is in de eerste plaats juist een je ontworstelen aan gezag, allereerst de werkelijkheid erkennen die in jezelf bestaat. En wie in deze dagen in zichzelf zoekt, vindt vaak een antwoord op zijn zoeken naar de zin van alles. De zinledigheid, de zinledigheid en hopeloosheid die zovele mensen aantast in deze dagen en voert tot gevoelens van verlatenheid, kan door dit innerlijk proces worden opgelost. Natuurlijk, het zijn maar enkelen te midden van zeer velen die deze oplossing al direct weten te vinden. Maar steeds meer mensen zoeken naar de weg en ook steeds meer mensen zullen m.i. deze ook vinden.

Dan ontstaat er niet meer iets, wat je de omschrijving van de innerlijke wereld zou kunnen noemen, er ontstaat een beleving. Deze beleving van de innerlijke wereld is deels een emotie, deels een vaag aanvoelen, soms zelfs een soort dagdromen, maar voert toch tot praktische gevolgen. De mens in zichzelf kan daardoor inhoud gaan geven aan het schijnbaar zinloze. Hij kan betekenis winnen in zijn eigen begrip. Hij vindt harmonie. Hij vindt a.h.w. de mogelijkheid zich te delen met anderen zonder daarbij een eisend en egoïstisch middelpunt te zijn. Dat zijn ontwikkelingen die zeer belangrijk zijn. Deze esoterie zal zich verder moeten ontplooiën en naar ik meen zal zij voornamelijk gaan in de richting van een bewuster leven op twee niveaus, wat wil zeggen, dat de geestelijke waarden en mogelijkheid bewust beleefd worden en geïntegreerd worden met het stoffelijke bestaan.

Wel zonder dit laatste te domineren misschien, maar als gelijkwaardig daarmee. Een verandering van begaafdheid voor de mens, die een erkenning van God met zijn vele facetten toch wel vereenvoudigt. Het is dan niet meer noodzakelijk God te omschrijven en te definiëren, Hem eigenschappen toe te dichten. Het is voldoende, dat je Hem in jezelf ervaart en die ervaring omzet in een bewustzijn, in een harmonie.

Dit impliceert volgens mij, dat er een soort groep, een kaste desnoods, zal ontstaan van mensen in wie de innerlijke waarheid dermate beleefd wordt en dominerend is geworden, dat zij vooruitzien t.a.v. de normale stoffelijke ontwikkelingen, dat zij reageren op alle dingen, ook bv. niet uitgesproken gedachten, terwijl zij daarbij bewust trachten daarbij harmonie te vinden en deze te vergroten. Dergelijke groepen zullen m.i. lange tijd ondergronds werken en niet openlijk in verschijning kunnen treden. Maar daar zij met elkaar harmonisch kunnen zijn zowel als met de wereld, wordt voor hen God een dermate kenbaar concept - al is Hij niet omschrijfbaar - dat de werking van de goddelijke krachten en de kosmische eenheid op de wereld voortdurend sterker tot uiting wordt gebracht. Het zijn deze mensen naar ik meen, die een nieuwe wereld op gaan bouwen. Want zonder deze eenheid, alleen maar uitgaande van een sociale bewogenheid, bereik je niets. Daarmee kun je mogelijk tot een grotere chaos komen, maar zeker niet tot een grotere zinvolheid van het bestaan. Je kunt niet tot een werkelijke oplossing komen voor de problemen van de mensheid met sociale gevoelens; met de innerlijke kracht is een oplossing echter wel mogelijk.

Ik meen - en dit is tevens het besluit van mijn betoog - dat er een parallel ligt tussen de uittocht van de witte priesters van Atlantis en de ontwikkeling die zich op het ogenblik afspeelt. Atlantis, het fabelrijk, had zoals u kunt weten, vele koloniën. Er ontstond in dit land een toenemende machtsstrijd. De magie, de prognostiek, het zenden van geestelijke machten en krachten werd belangrijker geacht dan de innerlijke harmonie met die krachten. De witte priesters, die in afzondering juist wel naar deze harmonie streefden, trokken zich voor het merendeel terug uit het rijk. Daarna komen de rampen en de uittochten van de slavenvolkeren - in twee fasen zelfs. Het belangrijkste is echter, dat voordien de witte priesters een voorbereidend werk hebben gedaan. Er ontstaat een verplaatsing van denkbeelden, die over de gehele wereld gaat. Wanneer je er over nadenkt is het immers wel zeer zonderling, dat dezelfde filosofische achtergronden in ongeveer dezelfde tijd bestaan in landen als China, India, Egypte, het zuiden van Afrika, waar de negercultuur middels een maanverering opeens door onbekende oorzaak gelijksoortige denkbeelden ontwikkelt of verneemt. Daarnaast zien wij de ontwikkelingen, die zich in Zuid-Amerika afspelen en vandaar met een trek naar het noorden toe worden uitgebreid.

Wanneer je je de gelijkheid van deze filosofie in al die landen realiseert, besef je eerst wel, dat van zeer kleine kernen een overweldigende invloed kan uitgaan over de gehele wereld. Je kunt de mensen er niet toe brengen algemeen een en dezelfde god te aanvaarden. Zelfs in het christendom zien wij, hoe de Christus van de kleurlingen nogal afwijkt in voorstelling van die van de Italianen, terwijl de Italiaanse voorstelling weer sterk af blijkt te wijken van bv. die welke in Nederland optreedt. Het corrigeren van dergelijke afwijkende voorstellingen is ondoenlijk, maar wel kun je in al die verschillende voorstellen gelijke denkbeelden en daarmee ongeveer gelijke ontwikkelingsmogelijkheden overdragen. Een reformatie, die van betrekkelijk kleine kernen uitgaat en doordringt in alle vormen van denken, is eerder voorstelbaar, en deze kan zowel in de politiek-sociale systemen doordringen als in de religieuze, in de zakenwereld, zo goed als bij de arbeidersbewegingen.

Het zoeken naar een nieuwe zin en betekenis is voor allen aanvaardbaar, zo goed als het vinden van een houvast aan een innerlijke kracht, waardoor voor het ik een nieuw besepte betekenis gewonnen kan worden, maar deze ook uitvoerbaar zal zijn. Waardoor volgens mijn bescheiden mening een harmonisch bestaan van de mensen mogelijk wordt. De ramp van Atlantis was de ondergang van een bestaande beschaving, ook al hebben koloniën het nog enige tijd volgehouden. Ook dezen zijn langzaam maar zeker ten onder gegaan aan een steeds meer fraterniseren met 'wilden', daar men toch nieuw bloed nodig had. Het gevolg is dat men langzaam in de andere volkeren is opgegaan. Ook van de grote steden - 5 tot 6000 inwoners was voor die tijd al een heel grote stad - is niet veel meer overgebleven.

Wel van de kunde. De kennis blijkt lang na het verdwijnen van het eigen Atlantisch karakter van de mens nog aanwezig te zijn. In Zuid-Amerika heeft men bv. muren gevonden, die, ofschoon uit grotere stenen gemaakt, volgens precies hetzelfde voegloos systeem zijn opgebouwd als muren in bepaalde ruïnes, die eerst kortgeleden werden opgegraven en schijnbaar tot de vroeg-Babylonische cultuur behoren. Het is wel opvallend: banden, zowel in geestelijke achtergronden en denken, als in kunde tussen zover uiteen gelegen gebieden. Maar basta.

Ik meen, dat in deze tijd zich een innerlijke ontwikkeling ontplooit, waardoor steeds meer mensen een kunde en een innerlijk besef over kunnen dragen op hun wereld en daarmee een nieuwe harmonie vinden voor zich en de wereld, waarin de mens in staat zal zijn bewust levende, volgens eigen innerlijke waarden, maar in harmonie met de kosmos, zich in de stof te openbaren en geestelijk verder te gaan naar een werkelijke harmonie die steeds groter en steeds meer omvattend is. De geschiedenis van de esoterische groeperingen, de geschiedenis van de esoterie laat ons zien, dat elke keer wanneer schijnbaar de innerlijke waarden ten gronde moeten gaan, er weer een opleving is daarvan. Zoals zij ons laat zien, dat er altijd weer ergens een bron is van waaruit nieuwe mogelijkheden tot innerlijke harmonie en uiting van die harmonie in de wereld ontstaan.

In deze tijd vormen zich volgens mij vele mensen tot wezens met een innerlijke beleving, die het hen mogelijk maakt deze harmonie weer van zich uit aan de wereld over te dragen. Zij worden misschien nog vaak verblind door de systemen, vanwaar zij uitgaan. Zij hebben nog niet geleerd de innerlijke belevingen systeemloos te aanvaarden en te ondergaan. Zij vinden deze waarden nog niet in zich als een zuiver persoonlijke uitdrukking. Dan vernieuwt de esoterie volgens mij de mensheid en de wereld zoals zij dit, volgens mij althans, ook in het verleden meerdere malen heeft gedaan door nieuwe gedragspatronen, nieuwe mogelijkheden, maar vooral nieuwe gedragspatronen en gemeenschapsgevoelens te scheppen.

Heeft iemand van u commentaar?

Vraag: Steeds weer ontmoeten wij de uitdrukking "het innerlijke Licht". Kunt u daarover nog iets zeggen?

Antwoord: Het innerlijk Licht is een ervaring, waarbij je, ziende naar jezelf, je leven en de wereld opeens alles zeer scherp en duidelijk gedefinieerd ziet, terwijl je boven je een gevoel van kracht, gloed en warmte ervaart, maar het je niet mogelijk is de bron van dit alles werkelijk te zien, zo min als een mens die naar de zon kijkt, werkelijk de zon zelf kan aanschouwen.

Dit is wel de beste omschrijving, die ik u hiervan geven kan.

Vraag: Is er een internationale band, ook stoffelijk, tussen deze kleine eenheden? Komt hierdoor het werk van de wereldmeester mede tot uiting?

Antwoord: Men mag wel zeggen dat het werk van de wereldmeester ook in het Westen doorklinkt. Maar je kunt niet stellen, dat er, althans stoffelijk gezien, verbindingen bestaan tussen de verschillende groepen. Dat is trouwens belangrijk. Zodra een groepering internationaal wordt, is zij onderworpen aan grote kritiek, zij wordt vaak onderdrukt, terwijl een geestelijke band en de geestelijke harmonie in de uitwisselingen, die zo mogelijk zijn op een peil, dat voorlopig ongeveer emotionele telepathie zou kunnen worden genoemd, voldoende is - zeker voorlopig - om een zekere gelijkheid in ontwikkeling en een wederkerige mogelijkheid tot beïnvloeding te scheppen. Juist stoffelijke organisatie breekt echter maar al te vaak het geestelijke streven. Het is alleen jammer, dat ik dit niet aan monseigneur Gijzen kan zeggen.

Daar u geen vragen of commentaren meer hebt, zijn wij hiermede feitelijk aan het einde van het eerste deel van de bijeenkomst gekomen

Ik heb u dit alles voorgelegd om u duidelijk te maken, dat, van het begin van de mensheid af, sprake is van een groei, waarbij het innerlijk van de mens steeds belangrijker wordt. Het is het innerlijk wezen van de mens, waarop steeds meer de nadruk valt en het is de benadering van

die innerlijke mens langs vele wegen, die medebepalend is voor de vorm, waarin de wereld verder gaat.

De filosofen, de verschillende orakels ook, hebben heel wat meer invloed gehad op de loop van de geschiedenis dan u zich voor kunt stellen. Zij hebben tevens invloed gehad op de vorm van de gemeenschap. Innerlijke belevingen hebben steeds weer een groot deel van het menselijk gedrag mede bepaald. De ridder, die in zijn nachtwake meende Gods stem te horen - wat voorkwam - werd juist daardoor vaak tot een gedrag gebracht, dat minder zelfzuchtig was. Hun optreden was daardoor eerlijker en vooral minder heerszuchtig, dan anders het geval zou zijn geweest.

U bevindt zich op het ogenblik in een crisisperiode, een tijd van enorme veranderingen. Ook hier speelt de innerlijke kracht een grote rol. Wanneer u beseft dat uit het verleden, juist door die innerlijke erkenning en de esoterische beleving van het ik, de innerlijk opgedane kennis een zekere continuïteit, een permanente evolutie mogelijk heeft gemaakt, zo zal u dit misschien kunnen steunen in uw eigen tijd. Wanneer u buiten u te veel verwarring ziet en te veel onzindelijkheid op elk terrein, zo moet u zich realiseren, dat in de mensen zelf een bron van Licht leeft, die alle werkelijk onzindelijkheid, die werkelijke verontreiniging van menselijk denken, zowel als van het menselijke milieu kan verdrijven en een nieuwe fase van ontwikkeling, geestelijk en menselijk kan helpen veroorzaken. Het is een opgang naar het Hogere, niet een probleem dat de wereld zal beëindigen, ook in deze tijd. Indien ik u dit duidelijk heb gemaakt en daarmee ook de belangrijkheid van hetgeen u in uzelf beleeft en bereikt, is het doel van deze voordracht zeker vervuld en hebben wij ons zeker met esoterisch belangrijke zaken beziggehouden.

Ik dank u voor uw aandacht.

ESOTERIE

Goedenavond, vrienden.

Je vraagt je altijd weer af: waarover moet ik spreken. Voor een geest is het steeds weer een moeilijke vraag: Waarover kun je met een mens spreken? Er zijn zoveel dingen waarover je kunt praten, maar er zijn zo weinig dingen die je met elkaar kunt delen.

Wanneer in Frankrijk alles eens verkeerd gaat, alles eens tegenloopt, zo haalt men daar de schouders eens op en mompelt: c'est la vie. Zo is het leven nu eenmaal. Alsof het leven niets anders zou zijn dan een voortdurende reeks van mislukkingen en tegenslagen. Wanneer ik zo eens naar de mensen kijk, lijkt dit zelfs vaak waar te zijn. Het wil alles niet zo, en men kan het altijd weer niet zo precies vinden als men wenst. En het ergste vind ik dan nog, dat er in dergelijke gevallen altijd wel weer iemand op komt duiken die komt vertellen, waarom dat alles zo nuttig is. Dan hoor je zo iets als: Wij moeten veel leed en zorg in ons leven doormaken, want dit is de wil van onze schepper, die ons hiertoe op de aarde heeft geplaatst, opdat wij in onderdanigheid tot bewustzijn komen van zijn grootheid en leren te gehoorzamen aan zijn wil. Het stemgeluid is natuurlijk een overdreven imitatie, maar de tekst is bijna letterlijk genomen uit een predicatie in een dorpskerkje - p.g., niet zover van hier.

Als ik dergelijke dingen hoor, vraag ik mij altijd weer af, waarom de mensen zo zitten te zemelen, die woorden over een schepper die lijden noodzakelijk maakt. Erg onsympathiek vind ik ook het zelfbeklag, wat meestal in dergelijke preken doorklinkt. Zoiets van: jongens, wat hebben wij het toch zwaar, maar wat zullen wij, uitverkorenen, daarvoor later goed beloond worden. Wanneer je zelf in de ellende zit, zeggen deze mensen tot je: natuurlijk, het is erg voor je en ik weet, dat je lijdt. De tranen van meegevoel biggelen dan in de stroop van de stem.

Maar daar achteraan laat men dan volgen: bedenk eens hoeveel verdienste voor de hemel je nu zult winnen. Wat eveneens een citaat is, deze keer van een pastoor uit Voorschoten. Ik was zo vrij mijn citaten hier uit de omgeving te nemen. Maar ik had zo overal elders ook kunnen zoeken, want overal klinkt steeds weer dezelfde onzin.

Wanneer je zo redeneert, wanneer je de schouders ophaalt en mompelt: c'est la vie, zo leg je je bij de zaken neer. Maar wanneer je zegt: Dit is mijn leven, zo reageer je anders. Dan grijp je naar het magische contact, dat je met jezelf en in jezelf vinden kunt, het contact met de werkelijkheid van de mensen maar ook met een grotere werkelijkheid, die niet altijd of voor alle mensen zichtbaar is. Dan zeg je niet: Ik leg mij neer bij alles, wat gedecreteerd wordt en hoop daarvoor later mijn beloning te krijgen. Dan stel je: ik moet worstelen om meer begrip te krijgen. Ik moet weten, waarom dit alles, ik wil weten, waarom de mensen zo zijn, ik wil weten, waarom ik zelf zo ben. Ik wil begrijpen, waarom die gehele wereld zo vreemd in elkaar zit. Want, zo zeg je jezelf, er moet voor dit alles een reden zijn. Indien er geen reden bestaat, indien dit alles een zinloos, nutteloos spel is, dan kan ik net zo goed meteen gaan liggen en er de gaskraan bij openzetten.

Ik kan best begrijpen, dat men zoiets zegt. Doen is natuurlijk een tweede. Want de meeste mensen denken dan: het leven is wel niet veel, maar wat krijg je wanneer je het kwijt bent. Alles echter moet zin, moet betekenis hebben. Dat ontdek je eerst, dat wordt voor jou eerst zichtbaar, wanneer je door alle uiterlijkheden heen kijkt. Dan ontdek je, dat er magische verwantschappen bestaan, dat er vreemde klanken bestaan die mensen beroeren en ook in jezelf iets wakker kunnen roepen. Dan ontdek je dat er melodieën kunnen bestaan die opeens veranderen in een visioen, in een beleving, waarin je niet alleen maar een ogenblik schoonheid vindt, maar tevens aan jezelf iets verklaart aangaande jezelf en je wereld.

De gehele wereld draait eigenlijk om zelferkenning. Nu is het wel duidelijk dat een algehele zelferkenning niet voor een ieder even aanvaardbaar en aangenaam zal zijn. Er zijn heel wat mensen die, wanneer zij met hun werkelijkheid geconfronteerd zouden worden, onmiddellijk een hartverlamming zouden krijgen, omdat zij tot op dat ogenblik altijd aan de buitenkant van hun bestaan zijn gebleven, alles verborgen hebben achter mooie woorden en idealen, maar zich nooit hebben willen bezighouden met hun innerlijk en hun werkelijke drijfveren. En toch: eerst wanneer je de moed opbrengt jezelf reëel te gaan bezien en zo te ontdekken wat je werkelijk bent, kun je je relatie met de wereld eerst naar waarheid gaan bepalen. Want dat is ons bestaan. Ons bestaan is niet alleen maar een kwestie van door het leven heen sjokken tot je AOW krijgt, sterft en naar de sferen gaat om opwaarts te wiken.

Het werkelijke leven, is heel iets anders. Elke mens, elk wezen is een centrum, een knooppunt in een onoverzienbaar web, dat alle Zijn omvat. Van alle kanten komen de signalen binnen, van alle kanten dringt het in je door. Vanuit de geest, vanuit de wereld, vanuit andere dimensies, uit het hoogste Licht en uit een chaos, waarin je geen reden of uitkomst kunt zien, dringt er iets tot je door.

Al die signalen dringen door tot in je wezen en worden daar tot een nieuwe boodschap die je uitzendt langs alle draden. Al wat in je samenkomt, wordt in je tot een kracht, die je weer wilt geven, een besef van het Zijn, dat je uit wilt drukken, een werkelijkheid die in je ontstaat en niet alleen maar in jou mag bestaan, maar die moet worden gereflecteerd, verder trillende langs de draden van het web, tot het centrum bereikt is en vandaaruit de echo tot je terugkeert.

Dat is leven. Leven is je bewust zijn, dat je betekenis ligt in wat je ontvangt en in wat je geeft, niet alleen in materiële termen, maar juist ook in geestelijke zin, in verwerking van signalen, impulsen, besef. Leven is niet de dadeloze aanvaarding, waardoor elke ervaring in je doodloopt in een zuchtend zelfbeklag, dat niet anders weet te antwoorden dan: 'Dit is mij opgelegd', en weigert te begrijpen, te ontvangen in werkelijke betekenis en mogelijkheid.

Dus geen begrafenisstoet van verwachtingen, dit leven, verwachtingen, die ten grave worden gedragen door hooggehoede heren, die Gods wil zeggen te kennen en zelf steeds weer falen.

Maak het bestaan niet tot een voortdurende begrafenis van het werkelijke, dat er in je is, verborgen achter al die grote schoppen vol dorre aarde, die heten: 'zo hoort het', 'zo moet het', 'dit is economisch, dat is politiek alleen aanvaardbaar', 'zo is Gods wil en dat is de werkelijkheid'. Denk zelf, leef zelf, zie zelf. Verwerk zelf en laat wat in jezelf verwerkt is, uitgaan van jezelf. Dat is leven.

Wij zijn knooppunten in een web. Zeker. Maar voor onszelf zijn wij bijna het middelpunt, want alles komt immers tot ons en alles gaat immers ook van ons uit? Maar dit middelpunt zijn moeten wij niet te zeer overschatten, evenmin als onze belangrijkheid. Want wat in ons binnenkomt is even belangrijk, als wat wij zijn en wat van ons uitgaat, is even belangrijk als wat wij zijn. Wat wij zijn, moet leven in het andere en het andere moet ook in ons tot leven komen. Wij moeten de verbondenheid vinden met de totaliteit, en dat bereik je niet met leuzen als bv. 'Liefde'. Want zelf de menselijke liefde is nog te veel gebaseerd op het Ik zelf. Zelfs harmonie is maar een zwakke afschaduwing van wat leven is en wat leven moet zijn. De werkelijkheid is een bestaan, waarin de oneindigheid weerklank vindt en de weerklank die je teruggeeft aan die oneindigheid zelfs de verklaring is, de verduidelijking, de verrijking of openbaring van de werkelijkheid, waarin je bestaat en waarvan je gelijktijdig deel bent.

Ja, mogelijk spreek ik wat abstract. Ik kan mij voorstellen, dat u zo reageert. Want wanneer je die dingen zegt, zo is het $\frac{3}{4}$ emotie, die je uit. Het is voor $\frac{3}{4}$ iets, wat je met woorden niet zeggen kunt. Het is voor $\frac{3}{4}$ iets, wat je niet uitbeelden kunt, of hoogstens aanduiden met een leeg vlak, waarachter een verwachting ligt van lijnen en kleuren. Want zo is het nu eenmaal met menselijke woorden. Menselijke woorden vormen nu eenmaal geen volledige communicatie, menselijke woorden kunnen niet geheel uitdrukken, wat er in je leeft, niet duidelijk maken wat de totaliteit is, die er in je bestaat en die van je uitgaat.

Misschien zou ik moeten beginnen te zeggen: mens, je bent nooit alleen. Maar dan zijn er onmiddellijk mensen, die reageren met een: als ik 's avonds slapen ga, volgen mij 14 engeltjes na. En het lijkt mij maar een vervelende optocht, wanneer je zo altijd de slaapkamer in moet. Ik bedoel eerder: je bent nooit alleen, omdat je verbonden bent met het geheel. Alles wat je bent en alles wat je doet, heeft betekenis, niet alleen voor jezelf, maar voor iedereen. Als je eet, naar de wc gaat, liefhebt, snurkt, denkt of alleen maar indrukken absorbeert, het is alles in wezen belangrijk. Het is een relatie met de wereld, met de kosmos.

Alles wat uit de oneindigheid komt, beroert je. Je moet het verstaan, je moet er in jezelf een vorm aan geven, je moet het maken tot een klank, een beeld, een woord, een melodie desnoods. Je moet het maken tot desnoods een farce, een parodie op menselijkheid of goddelijkheid. Het geeft niet, wat je ervan maakt. Maar maak er iets van. Schep in jezelf, bouw in jezelf met alles, wat tot je komt en laat dit beeld van je uitgaan als een gedachte, een impuls een kracht, een woord, desnoods als een speelse opmerking. Communiceer. Dat wil zeggen: wees verbonden. Wees verbonden met uw wereld en de geest, wees verbonden met het onbekende, met je God. Leef jezelf, maar antwoordt vanuit jezelf op alles wat er is, alles wat je ervaart.

Het is misschien voor mensen een beetje negatief, wanneer ik stel dat je als mens of geest vaak dienen moet als een soort echokelder, waarin de oneindigheid wat meer dimensie krijgt; toch is het vaak waar. Je moet echter de echo niet in jezelf laten verstommen. Je moet aan wat binnenkomt iets van jezelf toevoegen, al is het maar een galm, opdat het helderder, luider, krachtiger wordt wat je ontvangt. Je moet antwoorden op alles, wat in je komt, opdat er een kosmische harmonie ontstaat, een symfonie van sterren, mensen en atomen, samengevlochten tot een erkenning, een enkel woord desnoods, tot een werkelijkheid en een erkenning.

Is dit alles nu eigenlijk esoterie? Ja en neen. Want esoterie wordt maar al te vaak een steeds bezig zijn met jezelf. Esoterie is maar al te vaak een zo sterke concentratie, dat alles wat tot je komt, verwaarloosd wordt. Er zijn van die mensen die de gehele wereld niet meer ervaren, omdat zij zich steeds alleen maar afvragen: Wat is er in mij?

Wanneer ik op die vraag antwoord zou moeten geven in dit lichaam, zou het antwoord op die vraag moeten luiden: enige half verwerkte restanten van sprotfilet, veel koffie plus nog enige reeds tot onkenbaarheid verwerkte producten. Want dat is ook in u, al gaat men daaraan meestal voorbij, omdat men meent, dat dergelijke dingen te onbelangrijk zijn.

Ik wil u duidelijk maken, wat de werkelijke mogelijkheid in u is. Dat is niet alleen de schicht van het Licht en de geest maar ook, wat je denkt van je burens, de kleur, de hemel, de weerkaatsing van zonlicht in een ruit, het getjilp van een vogel, de geur van het eten dat kookt bij de burens. Dat bent u: de samenvatting van alle ervaringen, de samenvatting van de gehele wereld die je kent, van alle verwachtingen en dromen die nooit waar willen worden en toch soms binnen je bereik lijken te zijn. Dat bent u. En toch is dit alles geen cent waard op zich. Het heeft pas waarde, wanneer het leeft, wanneer het van u uitgaat als een kracht, een gedachte, een aanvaarding misschien, als een vanuit jezelf de wereld leven. Het is een jezelf herscheppen in jezelf, maar dit dan weer uitdragen, opdat het in de wereld is, deel van de wereld. Leven is het geven van zelfs je diepste innerlijk aan een kracht die je niet geheel beseft, opdat het ik voortdurend zichzelf zou mogen vernieuwen. Wat naar ik meen toch wel esoterie mag heten. Maar is het alleen maar esoterie? Het is meer.

Esoterie is een ding, leven is het geheel. Wanneer ik zie hoe een mens leeft en worstelt, maar hoe hij ook overal weerklank weet te wekken tot zelfs van uit het Hoogste een resonans naar zijn wezen komt, zie hoe hij bij mensen een reactie wekt, mogelijk de een geneest of de ander iets duidelijk maakt, ontroert of afstoot, maar werking betekent in het bestaan, dan zeg ik: oui, c'est la vie. C'est la vie humaine, la vie spirituelle. Dat is het leven in de stof van de mens, maar ook van de geest. Dat is het beleven van een totaliteit, dat is werkelijk eerst leven.

Maar u vindt dit alles waarschijnlijk eerder een aardige, bijkomstige beschouwing. U hebt gelijk. Maar is dit alles niet gelijktijdig een verwording van dingen, die u wel wist, diep in uzelf? Het gaat er immers niet om, wat u lichamelijk bent en doet alleen, zo goed als het er niet om gaat wat u nu doet in de maatschappij. Het gaat er zelfs niet om, wat u wel, dan wel niet gelooft. Het gaat er altijd weer om, wat u werkelijk bent, wat u maakt van alles, wat er tot u komt. Het gaat er om hoe u, de schepping in uzelf erkennende, haar weerkaatst en verrijkt, zodat in een eeuwig samenspel tussen alle leven het besef van het geheel, voor het geheel, steeds sterker kan worden in u en in anderen. U moet niet meer of minder zijn dan anderen, maar in de weerkaatsingen van de enige werkelijkheid een groei bereiken met de anderen tezamen, tot alles in uw besef zijn plaats en zijn betekenis heeft, tot u voor alles ook betekenis kunt hebben.

Nu geef ik toe, dat je, voor je zover bent, wel eens vreemde mensen en geesten kunt ontmoeten. Kort geleden vroeg zo een vreemde vogel mij: Broeder, wanneer er een kosmisch licht is en een totaliteit, waarom is er dan duister en chaos nodig? Mijn antwoord was: Omdat er zonder chaos geen totaliteit kan bestaan en zonder licht en duister geen besef voor het Licht zou kunnen bestaan, omdat er zonder een oordeel over het leven geen begrip van het leven mogelijk zou zijn. Wij zijn degenen die leven in de verbindingen. Wij leven in de verbindingen tussen goed en kwaad, zoals wij dit zien. Zoals wij leven tussen links en rechts, tussen boven en onder. Wij leven in feite als een middelpunt tussen allerhande beoordelingen en veroordelingen, die niets zeggen over de wereld, maar die iets zeggen over ons, over wat wij zijn en kunnen zijn, over de uitstraling die wij hebben en de relatie die voor ons bestaat met Al en wereld.

Wat ik besef, is wat ik ben, wat ik leef, wat de oneindigheid in mij is. Zonder 'maar' of 'toch': dat ben ik, dat leef ik, dat draag ik uit, en vandaaruit bestaat voor mij onsterfelijkheid, eeuwigheid, alomvattend zijn, God. Dat is leven. Dit is uw leven: het gehele verleden, alle gedachten, al de smart, die mogelijk eerder onbegrip was voor de wereld, of een tikje zelfbeklag, al die deugden, die u mogelijk niet geheel echt bezat: al die dingen maken u, dat is uw leven. Wat u daarvan kunt delen met het Zijn, met een wereld, is het kosmische leven waarvan u deel bent. Daarom ben ik ondanks alles toch geneigd die pastoor in Voorschoten gelijk te geven, wanneer hij beweert: je bent nooit alleen. Je bent immers nooit alleen, tenzij jij jezelf eenzaam maakt, omdat je niet alleen verbonden bent met het leven door de menselijke contacten, die je nog kent, maar vooral ook door de innerlijke verbondenheden, die je bezit met het Al.

Je hoeft nooit werkelijk alleen te zijn, wanneer je beseft hoe in alles steeds weer het Al tot je komt en weer van je uitgaat, als je beseft hoe je eigen werken, zoeken en streven een weerkaatsing is van de kosmos, maar gelijktijdig een verrijking ervan. Eenzaam zul je nooit zijn, wanneer je maar open staat voor alles, wat de kosmos je geeft, opdat de verrijking in je eigen wezen zich weerkaatsen mag in al het andere, tot een volmaaktheid bereikt is.

Kijk, dat wilde ik u nu alleen maar vertellen: u bent erg belangrijk. Kosmisch gezien bent u enorm belangrijk. U moet het alleen maar leren beseffen. U bent niet belangrijk, omdat u uzelf bent, maar omdat u in alle vormen die u ooit zult kennen, in alle sferen waarin u ooit zult bestaan, deel bent van die kosmos, omdat u die kosmos weergeeft en de weerkaatsing van die kosmos in u steeds weer over kunt dragen aan anderen. Ik zeg u niet dat u God bent, want dat zou eenvoudig dwaasheid zijn. Maar ik zeg u wel dat datgene wat wij God noemen, dat wat het gehele complexe bestaan in alle vormen en mogelijkheden omvat, ook in u is en door u werkt.

Wanneer u uit durft grijpen naar uw wereld, uw gedachten wilt uitzenden naar die wereld, open wilt staan voor de wereld en alle gedachten, gevoelens en erkenningen die in u bestaan, is dit de waarheid van uw wezen en uw leven.

Kortom vrienden, u bent belangrijk, voor uw wereld, de kosmos, voor alles. En daar het niet beleefd is in uw wereld belangrijke mensen te lang op te houden en ik beleefd wil blijven, zal ik hiermee mijn betoog maar beëindigen.

Ik hoop echter dat u en ik in deze woorden en ook daarbuiten een verbondenheid zullen kennen, waardoor de weerkaatsing van de enige werkelijkheid doorgaat over alle tijden en sferen, tot wij gezamenlijk erkennen, wat het 'Zijn' in zijn uiterste consequenties betekent.

Ik dank u voor uw aandacht, vrienden.

Goedenavond.

d.d. 9 februari 1973

